

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
SESSION DE 1932-1933	N° 104		ZITTINGSJAAR 1932-1933
PROJET DE LOI, N° 60	SÉANCE du 29 Mars 1933	VERGADERING van 29 Maart 1933	WETSONTWERP N° 60

PROJET DE LOI

consacrant l'intervention financière de la Belgique
en faveur du Congo belge et du Ruanda-Urundi.

RAPPORT

FAIT, AU NOM DE LA COMMISSION (¹), PAR
M. KOELMAN.

MADAME, MESSIEURS,

Votre Commission a été unanime à admettre le principe de l'intervention et elle vous recommande le vote du projet de loi.

L'Exposé des motifs démontre parfaitement la légitimité de la mesure demandée et la nécessité de son adoption.

On ne concevrait pas que la Belgique abandonnât dans un moment difficile la Colonie dont elle a accepté la tutelle par l'annexion de 1908. Notre pays doit remplir dignement et complètement le devoir qu'il a librement assumé.

On pourrait objecter que la Charte coloniale prévoit que les finances métropolitaines et coloniales resteraient séparées. Mais déjà en 1908, M. Renkin déclarait à la Chambre (ainsi que M. Godding le rappelait dans un rapport récent au Sénat) :

« Malgré l'autonomie de la Colonie, malgré la séparation financière et administrative de cette Colonie, elle nous appartiendra cependant. Nous aurons à l'administrer, les Chambres belges en voteront le Budget et que vous le vouliez ou que vous ne le vouliez pas, le jour où elle sera en déficit, vous serez

(¹) La Commission, présidée par M. Poncelet, était composée :

1° Des membres de la Commission des Colonies : MM. Baels, Behn, Briart, Carton, de Gérardon, Delvigne, Elias, Hoyaux, Hubin, Joris, Koelman, Mathieu (Jules), Piérard, Renkin, Rubbens, Tibbaut, Van Belle, Van Cauwelaert, Van Hoeylandt, Van Wallegghem et Winandy;

2° Des membres désignés par les sections : MM. Geuens, Adam, de Kerchove d'Exaerde, Fieullien; Huart et Baels.

WETSONTWERP

tot bekrachtiging van de geldelijke tusschenkomst
van België ten voordeele van Belgisch-Congo en van
Ruanda-Urundi.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE (¹), UITGEBRACHT DOOR
DEN HEER KOELMAN.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Uwe Commissie heeft eenparig het principe der tusschenkomst aanvaard en zij raadt U aan eene gunstige stemming over het wetsontwerp uit te brengen.

In de Memorie van Toelichting wordt de volstrekte gegrondheid van den gevraagden maatregel, alsmede de noodzakelijkheid zijner aanneming, uiteengezet.

Men zou het zich niet kunnen inbeelden, dat België de Kolonie, waarover zij het voogdijschap heeft aanvaard door de aanhechting van 1908, deze in een moeilijk oogenblik aan zichzelf zou overlaten. Ons Land moet op waardige en volledige wijze de vrijwillig aanvaarde taak vervullen.

Men zou hier tegen kunnen invoeren dat de koloniale wet bepaalt dat de financiën van het Moederland en van de Kolonie gescheiden moeten blijven. Maar, reeds in 1908, verklaarde de heer Renkin in de Kamer (zoowel de heer Godding het in een onlangs verschenen verslag, in den Senaat, in herinnering bracht) :

« Ondanks de zelfstandigheid van de Kolonie, ondanks de financiële en bestuurlijke scheiding dezer Kolonie, zal zij ons nochtans toebehooren; wij zullen ze moeten besturen, de Belgische Kamers zullen haar Begrooting goedkeuren en, willens nillens, den dag dat de Kolonie een tekort zal boeken,

(¹) De Commissie, voorgezeten door den heer Poncelet, bestond uit :

1° De leden van de Commissie voor de Koloniën : de heeren Baels, Behn, Briart, Carton, de Gérardon, Delvigne, Elias, Hoyaux, Hubin, Joris, Koelman, Mathieu (Jules), Piérard, Renkin, Rubbens, Tibbaut, Van Belle, Van Cauwelaert, Van Hoeylandt, Van Wallegghem en Winandy;

2° De leden aangeduid door de afdeelingen : de heeren Geuens, Adam, de Kerchove d'Exaerde, Fieullien, Huart en Baels.

moralement, administrativement, au point de vue politique et particulièrement au point de vue international, obligés d'intervenir. »

Des orateurs de tous les partis confirmaient en cette même séance — 22 juillet 1908 — cette manière de voir.

Au reste la Charte ne défend nullement à la Métropole d'accorder des subventions à la Colonie et elle prévoit même expressément qu'une loi puisse mettre les services de la dette à charge de la Belgique.

En 1921, d'ailleurs, le Parlement a admis le principe de l'intervention. La loi du 21 août 1921 a établi le programme des grands travaux publics de la Colonie, évalués alors à 658 millions de francs (en francs de 1921) et qui devaient être exécutés en 10 ans. Le premier capital engagé était de 300 millions, autorisé par la même loi, et le Ministre des Colonies d'alors M. Franck, obtint de la Belgique une annuité de 15 millions, correspondant à l'intérêt de 5 % sur les 300 millions.

Ces 15 millions furent inscrits au Budget extraordinaire belge de 1921 à 1925 inclus; mais lors des difficultés financières de 1926 la Belgique supprima le crédit qui ne fut plus rétabli les années suivantes.

En 1930, lors de la constitution du « Fonds Reine Elisabeth » d'assistance médicale indigène, la Métropole accorda à ce fonds une dotation de 50 millions.

A part ces deux interventions, dont la deuxième n'est qu'indirecte, la Colonie a subvenu jusqu'ici seule à toutes les charges de ses Budgets ordinaire et extraordinaire. Dans le rapport sur le Budget de 1933 nous avons démontré que jusqu'à la crise elle a pu faire face à toutes ses obligations.

Le Congo a d'ailleurs rapporté à la Belgique infiniment plus qu'il lui a coûté. La fortune publique belge s'accroît des bénéfices et épargnes réalisés au Congo et transférés en Belgique, ainsi que des pensions coloniales payées dans la Métropole. Des impôts importants sont perçus sur ces sommes en Belgique. Dans son livre « La Belgique après le Centenaire », M. le Prof^r Baudhuin met en lumière les avantages que la Belgique retire du Congo. Il déclare qu'en 1929 le Congo a amélioré de 572 millions la balance commerciale de la Métropole et a accusé un excédent d'exportations de 500 millions.

*
**

Le Gouvernement nous propose d'accorder à la Colonie pendant trois ans une subvention annuelle forfaitaire de 165 millions, représentant ce qu'il appelle les dépenses de souveraineté et de civilisation, ainsi que les dépenses faites dans la Métropole mais qui étaient payées par le Budget du Congo. Remar-

zult gij, op zedelijk, bestuurlijk, politiek en vooral op internationaal gebied, verplicht zijn tussen beide te komen. »

Deze zienswijze werd op dezelfde vergadering — 22 Juli 1908 — door sprekers van al de partijen bevestigd.

De koloniale wet verbiedt, overigens, geenszins dat het Moederland de Kolonie geldelijk zou bijstaan en er wordt zelfs uitdrukkelijk in voorzien, dat de dienst der schulden, ingevolge eene wet, ten laste van België mag gesteld worden.

Het Parlement heeft, ten andere, in 1921, het principe der tussenkomst aanvaard. Bij de wet van 21 Augustus 1921, werd het programma opgemaakt van de Groote Openbare Werken van de Kolonie, te dien tijde geraamd op 658 miljoen frank (in franks van 1921), en die binnen de tien jaar uitgevoerd moesten worden. Het eerste aangewend kapitaal, toegestaan door dezelfde wet, bedroeg 300 miljoen, en de toenmalige Minister van Koloniën, de heer Franck, bekam van België eene annuïteit van 15 miljoen, overeenstemmend met den interest aan 5 t. h. op de 300 miljoen.

Deze 15 miljoen werden, van 1921 tot 1925 inbegrepen, op de Buitengewone Begrooting van België gebracht; maar ten tijde der financieele moeilijkheden van 1926, schrapte België dit crediet hetwelk de volgende jaren niet terug verleend werd.

In 1930, bij de stichting van het « Koningin Elisabeth-Fonds » voor geneeskundigen bijstand aan de inboorlingen, heeft het Moederland aan dit fonds een dotatie van 50 miljoen geschonken.

Behalve deze twee tussenkomsten waarvan de tweede slechts van onrechtstreekschen aard geweest is, heeft de Kolonie tot dusver in al de lasten voorzien van haar Gewone en Buitengewone Begrooting. In het verslag over de Begrooting voor 1933, hebben wij aangetoond dat zij, tot het uitbreken van de crisis, het hoofd heeft kunnen bieden aan al haar verplichtingen.

Trouwens, Congo heeft aan België oneindig meer opgebracht dan er in gestoken werd. Het nationaal vermogen van België groeit aan met de winst en het spaargeld uit Congo welke naar België overgebracht worden, alsmede met de koloniale pensioenen welke in het Moederland uitbetaald worden. Op deze bedragen worden belangrijke belastingen in België geïnd. In zijn werk « La Belgique après le Centenaire » stelt Professor Baudhuin de voordeelen in het licht, die België uit Congo haalt. Naar hij verklaart, heeft Congo in 1929 met 572 miljoen de handelsbalans van het Moederland verbeterd en voor 500 miljoen meer uitgevoerd dan ingevoerd.

*
**

De Regering stelt ons voor aan de Kolonie, gedurende drie jaren, een vooruit vastgesteld jaarlijksch hulpgeld van 165 miljoen uit te keeren als soevereiniteits- en beschavingsuitgaven, alsmede de uitgaven die in het Moederland gedaan maar op de Begrooting van Congo uitgetrokken werden. Hier weze aange-

quons que ces dernières étaient supportées jusqu'en 1925 par le Budget métropolitain et que ce n'est que depuis 1926 qu'elles ont été mises à charge de la Colonie — à tort selon nous. Ces dépenses métropolitaines se montent à près de 7 millions y compris les dépenses d'ordre scientifique et devraient être définitivement payées par la Belgique.

Toutes les dépenses dites de souveraineté et de civilisation dont question ci-dessus sont détaillées au projet de loi.

On pourrait concevoir d'autres formes d'intervention en faveur du Congo.

On a préconisé que la Belgique paie temporairement ou même d'une façon permanente les intérêts de la Dette publique congolaise.

On peut admettre aussi qu'elle prenne à sa charge le capital de la partie de la Dette qui a servi à constituer l'outillage de la Colonie. Nous avons indiqué au rapport sur le Budget de 1933, quelle est la Dette afférente aux grands travaux publics du programme de 1921. Si l'on y ajoute la dette résultant des autres travaux de premier établissement, on doit dépasser les 2 milliards.

L'adoption de pareille politique qui consisterait à fournir le capital de première installation d'une Colonie, est conforme aux enseignements des auteurs en matière de politique coloniale et conforme à la pratique des autres puissances coloniales.

*
**

En ce qui concerne le Ruanda-Urundi, le Gouvernement propose de verser pendant trois ans une subvention annuelle de 12 millions, correspondant environ au déficit du budget ordinaire. Il est clair que ce déficit ne doit pas être supporté par la Colonie mais par la Belgique qui a accepté le mandat sur ce territoire.

Le Rapporteur,
W. KOELMAN.

Le Président,
J. PONCELET.

stipt dat deze laatste tot in 1925 door de Begroting van het Moederland gedragen werden en dat zij eerst sedert 1926 — naar onze meening ten onrechte — ten laste van de Kolonie gelegd werden. De uitgaven van het Moederland bedragen bijna 7 miljoen, met inbegrip van de uitgaven voor wetenschappelijke doeleinden en zouden eens voorgoed door België moeten betaald worden.

Al de zoogenaamde souverainiteits- en beschavingsuitgaven waarvan hierboven sprake, worden nader aangeduid in het wetsontwerp.

Er zijn echter nog andere vormen van tusschenkomst ten bate van Congo denkbaar.

Men heeft het denkbeeld geopperd dat België tijdelijk of zelfs voor altijd de interesten van de Openbare Schuld van Congo op zich zou nemen.

Men mag ook aannemen dat zij het kapitaal van dat deel der schuld op haar zou nemen, dat gediend heeft om de uitrusting der Kolonie voort te zetten. Wij hebben in het Verslag over de Begroting van 1933 aangeduid welke schuld betrekking heeft op de Groote Openbare Werken van het programma van 1921. Indien de schuld welke voortspruit uit de overige werken van eersten aanleg er wordt bijgevoegd, moet men 2 milliard overtreffen.

De politiek die er in bestaan zou het kapitaal voor de uitrusting eener Kolonie te verschaffen, komt overeen met de leer der auteurs in zake koloniale politiek en met de praktijk der andere koloniale mogendheden.

*
**

Wat Ruanda-Urundi betreft, stelt de Regeering voor, gedurende drie jaar, een jaarlijksche toelage te storten van 12 miljoen, hetgeen ongeveer het tekort van de gewone Begroting vertegenwoordigt. Dat dit deficit niet door de Kolonie doch door België, dat het mandaat over dit grondgebied aanvaard heeft, moet gedragen worden, ligt voor de hand.

De Verslaggever,
W. KOELMAN.

De Voorzitter,
J. PONCELET.